

„Eesti avatud valitsemise partnerluse tegevuskava 2020-2022“ aruanne

Eelnõu

Sisukord

Sissejuhatus.....	3
Tegevuskava elluviimine.....	4
Lubadus 1: koosloomelise poliitikakujundamise võimekuse suurendamine valitsusasutustes.....	5
1.1. Eelnõude väljatöötamise koosloomekeskkonna arendamine.....	5
1.2. Koosloomelise poliitikakujundamise oskuste suurendamine.....	7
Lubadus 2: koosloomelise poliitikakujundamise võimekuse suurendamine kohaliku omavalitsuse üksustes.....	10
2.1. Avatud valitsemise põhimõtete juurutamine kohaliku omavalitsuse üksustes.....	10
2.2. Koosloomelise poliitikakujundamise oskuste ja kogukondade panuse suurendamine kohaliku omavalitsuse üksustes.....	12
Lubadus 3: poliitikakujundamise läbipaistvuse suurendamine.....	14
3.1. Kõrgemate ametiisikute huvide konflikti vältimise juhiste ja lobistidega suhtlemise hea tava väljatöötamine ja rakendamine.....	14
3.2. Teavitaja kaitse regulatsiooni rakendamise toetamine.....	16
Kokkuvõte.....	17

Sissejuhatus

Avatud valitsemise partnerlus (edaspidi AVP) on rahvusvaheline algatus, et suurendada avaliku võimu teostamise avatust, läbipaistvust ja inimesekesksust ning kasutada selleks uusi tehnoloogiaid. Eesti liitus algatusega 2012. aastal. AVP tegevusi viiakse ellu kaheaastaste tegevuskavadega, millest „Eesti avatud valitsemise partnerluse tegevuskava 2020–2022“ (edaspidi *tegevuskava*) on viies.

Tegevuskava toetab riigi pikaajalise arengustrateegia „Eesti 2035“ strateegiliste sihtideni jõudmist.

Vahetumalt on tegevuskava seotud sihiga „Eesti on uuendusmeelne, usaldusväärne ja inimesekeskne riik“:

- „Eesti on uuendusmeelne, teadmiste loomist ning kasutamist väärtustav riik, kus ühiskonnaelu korraldatakse uute, inimesekesksete ja tõhusate tehnoloogiate abil. Õigus- ja maksukeskkond ning valitsemiskorraldus soosivad ühiskonna sidusust, uute lahenduste kasutuselevõttu, innovatsiooni ja pindlikku riigivalitsemist. Avalikud teenused on taustal toimivad ja etteaimavad ning andmeruum kaitstud. Eesti riigikorraldus ja inimeste osalus selles on trende loov ja eeskujuks teistele riikidele;
- Eesti on usaldusväärne riik oma kodanikele ning väärtustatud partner rahvusvahelises suhtluses. Riigi valitsemine on avatud ehk võimu teostatakse avalikes huvides ausalt ja läbipaistvalt. Eesti on valvatud ja kaitstud, maailmas tuntakse meid hästi ja riigi rahvusvaheline positsioon on tugev;
- Eesti on inimesekeskne riik, kus poliitikakujundamine on koosloomeline ja inimesed saavad osaleda oluliste otsuste tegemisel. Avalikud teenused on kvaliteetsed ja kättesaadavad sõltumata elukohast ning suurendavad inimeste heaolu ja turvalisust.“

Tegevuskava tegevused valiti, lähtudes avalikule ideekorjele esitatud ettepanekutest ja ministeeriumide algatustest. Eesti AVP tegevusi koordineerib avatud riigivalitsemise arengukomisjon (edaspidi ARVAK), kuhu kuuluvad nii ministeeriumide kui ka valitsusväliste organisatsioonide esindajad. Tegevuskava koostamist ja elluviimist koordineerib Riigikantselei.

Ülevaade tegevuskava elluviimisest avaldatakse regulaarselt Riigikantselei veebilehel¹. Tegevuskava kestuse lõppedes esitatakse elluviimise aruanne Vabariigi Valitsusele. Praegune aruanne on koostatud tegevuste eest vastutavate valitsusasutuste ülevaadete põhjal ning neid on arutanud ARVAK (23.11.2022). Aruanne oli ametlikul kooskõlastusringil ja avalikul konsultatsioonil 24. novembrist 8. detsembrini 2022. aastal.

Tegevuskava elluviimist hindab ka AVP rahvusvaheline hindamismehhanism (IRM ehk *Independent Reporting Mechanism*), võttes arvesse nii siinset aruannet kui ka tegevuste eest vastutajate ja kaasatud partnerite intervjuerimisel kogutud informatsiooni. Varem on IRM esitanud tegevuskava lähtearuande, milles on suure mõjupotentsiaaliga tegevustena nähtud eelnõude väljatöötamise koosloomekeskonna arendamist ning teavitaja kaitse regulatsiooni rakendamise toetamist. Neist esimese arendustööd on suures osas ellu viidud, kuid teise tegevuse elluviimine on osaliselt viibinud seaduseelnõu kavandatust pikema menetlusaja tõttu.

¹ <https://riigikantselei.prelive.vportal.ee/valitsuse-too-planeerimine-ja-korraldamine/valitsuse-too-toetamine/avatud-valitsemise-partnerlus#tegevuskava-2020-2022>

Tegevuskava elluviimine

Tegevuskavas anti kolm lubadust, mille täitmiseks kavandati kuus üksteist täiendavat tegevust. Tegevused said suures osas täidetud (vt tabel 1), kuigi mitme tegevuse puhul kavandatud lähenemisviis muutus elluviimise käigus (näiteks selgus intervjuudest ministeeriumide esindajatega, et enne koosloomemeetodite kirjeldamist on vajalik selgitada põhimõisted) ning mitme tegevuse elluviimine hilines koroonaviiruse levikust põhjustatud ülesannete või kavandatust pikema läbirääkimiste perioodi tõttu. Täpsem ülevaade iga tegevuse elluviimisest järgneb.

Tegevuskava kuuest tegevusest jätkatakse „Eesti avatud valitsemise partnerluse tegevuskava 2022–2024“ raames nii koosloomekeskonna arendustega kui ka „Eesti 2035“ koosloomemeetodite katsetamisega ning koosloomemeetodite juhendmaterjalide loomisega.

Tabel 1. Tegevuskava lubadused ja tegevuste elluviimine

Lubadus	Tegevus	Täitmine
1. Koosloomelise poliitikakujundamise võimekuse suurendamine valitsusasutustes	1.1. Eelnõude väljatöötamise koosloomekeskonna arendamine	Suures osas täidetud
	1.2. Koosloomelise poliitikakujundamise oskuste suurendamine	Suures osas täidetud
2. Koosloomelise poliitikakujundamise võimekuse suurendamine kohaliku omavalitsuse üksustes	2.1. Avatud valitsemise põhimõtete juurutamine kohaliku omavalitsuse üksustes	Suures osas täidetud
	2.2. Koosloomelise poliitikakujundamise oskuste ja kogukondade panuse suurendamine kohaliku omavalitsuse üksustes	Suures osas täidetud
3. Poliitikakujundamise läbipaistvuse suurendamine	3.1. Kõrgemate ametiisikute huvide konflikti vältimise juhiste ja lobistidega suhtlemise hea tava väljatöötamine ja rakendamine	Täidetud
	3.2. Teavitaja kaitse regulatsiooni rakendamise toetamine	Täidetud osaliselt

Tegevuskavas seati ka eesmärgiks panustada senisest enam AVP juhtimisse. Eesti kandideeris ja liikmesriigid valisid ta kolmeks aastaks AVP juhtkomiteesse 2021. aasta sügisel. Eesti seadis kohe ka üles enda kandidatuuri AVP kaaseesistuja kohale ning juhtkomitee valis ta sellele positsioonile. Esimesel aastal oli Eesti toetav kaaseesistuja Itaalia kõrval ning alates oktoobrist 2022 on Eesti kanda üheks aastaks AVP juhtiva kaaseesistuja roll. AVP-l on lisaks riikide esindajale ka üks vabaühendusi esindav kaaseesistuja. Eesti kaaseesistujaks on Anabel Cruz (Uruguay kommunikatsiooni- ja arendusinstituudi asutaja). Juhtiva kaaseesistujana on Eesti korraldada AVP üleilmne tippkohtumine 2023. aastal.

Lubadus 1: koosloomelise poliitikakujundamise võimekuse suurendamine valitsusasutustes

1.1. Eelnõude väljatöötamise koosloomekeskkonna arendamine	
august 2020 – juuni 2022	
Vastutaja	Riigikantselei
Kaasvastutav(ad) asutus(ed)	Justiitsministeerium, Registrate ja Infosüsteemide Keskus, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium
Kaasvastutavad vabaühendused	Vabaühenduste Liit, Eesti Koostöö Kogu

Tegevuse kirjeldus ja elluviimine	
Tegevuse kirjeldus	<p>„Eesti avatud valitsemise partnerluse tegevuskava 2018–2020“ raames on välja töötatud uue infosüsteemi lähteülesanne ning prototüüp, mis on läbinud kümme katserühma (ministeeriumide, Riigikogu ja huvirühmade osalusel). Siinne tegevuskava hõlmab tekstiredaktori arendamist, selle katsetamist ja kasutuselevõtmist ametkonna poolt. Koosloomekeskkonna avaliku vaate funktsionaalsus saavutatakse järgmise tegevuskava osana. Mõjude hindamiseks on koosloomekeskkonna arenduste osana kavas luua etteaimavaid lahendusi (sh kasutades sisendina varemvalminud prototüüpi). Lahenduste leidmisel peetakse silmas, et need ühilduksid varem riigis kasutusel olevate infosüsteemidega ning ei suurendaks halduskoormust ega andmete dubleerimist.</p>
Tegevuse elluviimine	<p>Riigi koosloome keskkonna esimese etapi tulemusena on valminud nii teemaruumi loomise, ajatelje ning koostöörühma tegemiseks kui ka seaduseelnõu väljatöötamiskavatsuse, algtekst-tervikteksti, muutmise seaduse eelnõu ning seletuskirja koostamiseks vajalik baasfunktsionaalsus. Jätkutööd olemasolevate lahenduste edasi arendamiseks ja täiustamiseks on kindlaks määratud.</p> <p>14.10.2021 toimus töötuba õigusloomejuristide konverentsil, kus kasutajakogemuse testimise meetodil toimunud kohtumisel osales erinevatest ministeeriumidest seitse inimest. Testimisel prooviti läbi 16 kasutuslugu.</p> <p>15.12.2021 toimus Justiitsministeeriumi sisekoolitus, kus viidi samuti läbi kasutajakogemuse testimine viie inimesega. Tagasiside põhjal on prioriteetsete teemade puhul koostatud analüüs ja planeeritud vastavad kasutajaliidese parandused.</p> <p>2022. aasta esimeses pooles toimusid tutvustused koos kohapealse</p>

	<p>keskkonna testimise võimalusega Riigikogu ametnikele (aprill 2022), keeleteimetajatele, mõjuanalüüside ekspertidele, Välisministeeriumi ametnikele ning õigusloome juhtidele ümarlaua kohtumisel (juuni 2022). Koosloome keskkonnas on käivitatud kaks katseprojekti väljatöötamiskavatsuse ning seaduseelnõu koostamiseks. Tagasiside kogumine käib ning tehtud on ka mõningaid kasutajaliidese täiendusi. Katseprojekte on plaanis 2022. aasta teises pooles lisada pärast seda, kui keskkond on uuendatud arhitektuurilise muudatusega. Määruse eelnõu (algtekst-tervitekst ning muutmine) koostamise analüüs on pooleli ning ei ole arendatud. Alates jaanuarist 2022 on struktuurivahendite rahastuse toel alanud koosloome keskkonna järgmised arendusetapid: sisemine ning avalik koostööring (II etapp) ja EL asja menetlus ning avalik vaade (III etapp), mis on planeeritud kuni augustini 2023. Funktsionaalsusi on plaanis testida testrühmadega ning tutvustustel kasutajakogemuse testimise meetodil ja samuti katseprojektide abil. Tegemist on agiilse arenduse meetodil loodava keskkonnaga, mille kohaselt alustatakse arendamist baasfunktsionaalsuse (MVP) loomisest, mida täiendatakse testimisest saadava tagasiside põhjal samm-sammult.</p>
--	--

Tegevuse etapp	Oodatav tulemus	Täitmine
Tekstiredaktori arendustööd (sh väljatöötamiskavatsuse, seaduse ja määruse eelnõu ning seletuskirja teksti loomise töövahend)	Tekstiredaktor on valmis katsetamiseks.	Suures osas täidetud
Tekstiredaktori katsetamine	Tekstiredaktorit on katsetatud viie kaasusega.	Suures osas täidetud
Tekstiredaktori katsetamine	Tekstiredaktorit on katsetatud kümne kaasusega.	Suures osas täidetud
Katsetulemuste analüüs ja edasiste tegevuste kavandamine (sh avaliku vaate arendamiseks)	Jätkutegevused on kokku lepitud.	Suures osas täidetud

1.2. Koosloomelise poliitikakujundamise oskuste suurendamine

august 2020 – juuni 2022

Vastutaja	Riigikantselei
Kaasvastutavad asutused	Rahandusministeerium, Maaeluministeerium, Siseministeerium, Kultuuriministeerium
Kaasvastutavad vabaühendused	Vabaühenduste Liit

Tegevuse kirjeldus ja elluviimine

Tegevuse kirjeldus	<p>Parimate koosloomemethodite kogumine ja kirjeldamine ning uute metoodikate katsetamine eesmärgiga luua ametkonnale koosloomemethodite tööriistakast. Tehakse vähemalt kaks katseprojekti: „Eesti 2035“ strateegiapäeva kontseptsiooni väljatöötamine ja elluviimine (eestvedajad Riigikantselei ja Rahandusministeerium) ning nõuandvate kogude töö analüüsimine ja tõhustamine (Maaeluministeerium). Tegevuskava elluviimise käigus otsitakse vajaduse korral võimalusi lisada tegevusele ka kolmas katseprojekt.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Riigi pikaajaline arengustrateegia „Eesti 2035“ on valdkonna arengukavade ja nendega seotud programmide katusdokument. Strateegia elluviimise protsess näeb ette, et kord aastas toimub strateegiapäev partnerite ja huvirühmadega, kuid eesmärk on luua võimalus kõigile soovijaile panustada strateegia aruteludesse. Selleks töötatakse koostöös vabakonnaga välja kontseptsioon ning koosloomemethodid. „Eesti 2035“ strateegiapäeva kontseptsioon hakkab olema paindlik ja võimaldab katsetada mitut meetodit, mida saavad seejärel kasutada ka teised valitsusasutused, kohaliku omavalitsuse üksused jt. • Strateegilise partnerluse ja nõuandvate kogude katseprojekti eesmärk on Maaeluministeeriumi näitel (nende valitsemisalas on üle 15 nõuandva kogu, kus osaleb ligi 150 organisatsiooni) analüüsida nõuandvate kogude töö planeerimise, juhtimise ja kaasamise praktikat ning luua eri juhtimistasanditele töövahendid, mis aitavad suurendada poolte koostöö tulemuslikkust ja nende rahulolu protsessiga. Tulemusi saavad kasutada ka teised valitsusasutused, kohaliku omavalitsuse üksused jt. <p>Tegevuse (järel)hindamiseks tehakse osalejate (kaasamiskoordinaatorid, osalevate ministeeriumide ametnikud, vabaühenduste esindajad) seas rahuloluküsitlus.</p>
Tegevuse elluviimine	<p>Riigikantselei koosloomemethodite kogumisega seotud tegevused on ellu viidud osaliselt. Koosloomemethodite intervjuud ministeeriumidega (10) viidi läbi 2021. aasta kevadel. Tagasiside põhjal oli mõistlik osaliselt üle vaadata juhendmaterjali</p>

	<p>lähteülesanne, kuivõrd lisaks koosloomemeetodite kirjeldamisele on ootus, et juhend annaks ka soovitusi tervikliku koosloomeprotsessi kavandamiseks, läbiviimiseks ja järelhindamiseks. Muutunud lähteülesande tõttu avaldati juhendmaterjali esimene versioon, millele oodatakse tagasisidet ja ettepanekuid edasiarendamiseks, 2022. aasta novembris.²</p> <p>„Eesti 2035“ strateegiapäeva kontseptsioon töötati välja avaliku sektori innotiimi korraldatud innosprindil, mis toimus 17. novembrist 7. detsembrini. COVID-19 olukorraga seoses otsustati 2021. aasta märtsis, et väljatöötatud lahendust kasutatakse järgmisel aastal, kuivõrd see eeldab paljude inimeste koostumist. Selle asemel töötati välja uus lahendus, mis seadis fookusesse noored ning elukeskkonna teemad. „Eesti 2035“ noorte arvamusrännakul osales üle poole tuhande noore 25 koolist. Riigikantseleile esitati ligi 200 ideed, millest 15 ettepanekut transpordi, jäätmete ja energeetika teemal olid avalikul hääletusel, kus osales 6218 inimest üle Eesti.³</p> <p>Maaeluministeeriumi strateegilise partnerluse ja nõuandvate kogude katseprojekti kavandatud muutuste juhtimise ettevalmistusega seotud tegevused on suures osas ellu viidud, sh on katseprojekti väljundite/vahetulemuste põhjal käivitatud uusi tegevusi, mida esialgne tegevuskava ei kajasta. Analüüsitud on valitsemisala ligi 20 nõuandva kogu 14 põhinäitajat (sh õiguslik alus, eesmärgid, juhtimine, liikmed, põhiteemad jm). Koostöös Rakendusliku Antropoloogia Keskusega (RAK) toimusid 2021. aasta kevadel ministeeriumi töötajate (10) ning ettevõtlus-, keskkonna- ja kogukonnaühenduste esindajate (11) intervjuud nõuandvate kogude ja kaasamise praktikaga seotud mõttemustrite analüüsiks. „Maaeluministeeriumi strateegilise partnerluse arendusprojekti sisenduuring“ valmis 2021. aasta sügisel. Samuti on analüüsitud Taani, Sloveenia, Läti ja Leedu kogemust. Maaeluministeeriumi (MeM) „Strateegilise partnerluse ja nõuandvate kogude katseprojekti“ eesmärk ja põhiülesanded on suures plaanis täidetud, sh kaardistati algse 15 nõuandva kogu asemel 32 nõuandva kogu tegevusnäitajad ning liikmeskonnad (ligi 200 organisatsiooni); samuti analüüsiti kolme sisenduuringu raames nõuandvate kogude töö planeerimise, juhtimise ja kaasamise praktikaid ning koostati eri juhtimistasanditele mitmeid analüütilisi kokkuvõtteid (sh u 30 probleemi koos ettepanekutega) ning töövahendeid (nt 1A4 kaasamise hea tava, kaasamise ning koosloome meetodite tööriistakastid jm), mis aitavad tulevikus suurendada osaliste koostöö tulemuslikkust ja nende rahulolu protsessidega. Katseprojekti senised tulemused (sh valminud kirjalikud tööd) on avaldatud MeM-i veebilehel.⁴</p> <p>Lisaks algselt planeeritud sisenduuringutele tehti teiste rahvaarvult väiksemate Euroopa Liidu liikmesriikide (Taani, Sloveenia, Läti, Leedu) kolleege kaasates ka rahvusvaheline võrdlevuuring, mille metoodika lähtus OECD 2017. aasta valitsuste nõuandekogude uuringust. Katseprojekti probleemide analüüsi ja ettepanekute paketist on ka välja kasvanud mitmed jätkutegevused, sh Euroopa</p>
--	---

2 <https://riigikantselei.ee/valitsuse-too-planeerimine-ja-korraldamine/koosloomeranits>

3 <https://valitsus.ee/noorte-arvamusrannak>

4 <https://www.agri.ee/ministeerium-uudised-ja-kontakt/kaasamine-osalemine/nouandvad-kogud-ja-projektid>

	<p>Liidu roheüleminekuga seotud projekt „Kestlike toidusüsteemide õigusraamistu koostoometalgud 2022“, teiste Eesti avaliku sektori organisatsioonide nõuandvate kogude kaardistamine, kus MeM-i esindajad osalevad (tänase seisuga 75 kogu), „Põllumajanduse ja kalanduse valdkonna arengukava aastani 2030“ koostamisse ja rakendamisse kaasatud partnerite uuringu kavandamine, jpm.</p> <p>Katseprojekti ettepanekute arutelud, valikute sõelumine ja MeM-i organisatsioonilistes arendustegevustes juurutamine jätkub ka edaspidi ning tegevuse lõplik mõju ilmneb lähiaastail.</p>
--	--

Tegevuse etapp	Oodatav tulemus	Täitmine
Koostoomemeetodite kogumine ja analüüs (sh küsitlused ja intervjuud ministeeriumide ja vabakonna esindajatega koostöös kaasamiskoordinaatorite võrgustikuga)	Sisendi on andnud kõik ministeeriumid ja vähemalt kümme vabaühendust.	Täidetud osaliselt
Kogutud koostoomemeetodite kirjeldamine ministeeriumide ja vabakonna esindajatega koostöös kaasamiskoordinaatorite võrgustikuga, juhendmaterjali avaldamine	Kirjeldatud on vähemalt seitset meetodit.	Täidetud osaliselt
Katseprojektide eesmärkide ja tegevuskava läbirääkimine strateegiliste partneritega ning hetkeolukorra väljaselgitamine ja analüüs (sh küsitlused ja intervjuud ministeeriumide ja vabakonna esindajatega)	Katseprojektid on valmis järgmise etapi alustamiseks.	Täidetud
„Eesti 2035“ strateegiapäeva katseprojekti elluviimine	Sündmus toimub.	Täidetud
Nõuandvate kogude katseprojekti lahenduste väljatöötamine ja läbirääkimine strateegiliste partneritega	Sisendi on andnud vähemalt 30 organisatsiooni.	Täidetud
Katseprojektide tulemuste kirjeldamine ja juhendmaterjali täiendamine ministeeriumide ja vabakonna esindajatega koostöös kaasamiskoordinaatorite võrgustikuga	Juhendmaterjal on uuendatud tähtajaks.	Täidetud osaliselt

Lubadus 2: koosloomelise poliitikakujundamise võimekuse suurendamine kohaliku omavalitsuse üksustes

2.1. Avatud valitsemise põhimõtete juurutamine kohaliku omavalitsuse üksustes	
august 2020 – juuni 2022	
Vastutaja	Rahandusministeerium
Kaasvastutavad asutused	Siseministeerium
Kaasvastutavad vabaihendused	E-riigi Akadeemia, Eesti Linnade ja Valdade Liit

Tegevuse kirjeldus ja elluviimine	
Tegevuse kirjeldus	<p>Et avatud valitsemise põhimõtted välja töötada ja nende rakendamist kohalikul tasandil teadvustada, on eesmärk korraldada kohaliku omavalitsuse üksustele avatud valitsemise töötöid. Töötubade täpsem sisu ja ülesehitus on välja töötamisel. Varem on toetatud üksikute kohaliku omavalitsuse üksuste põhiseid avatud valitsemise tegevuskavade väljatöötamise projekte. Plaanitavad praktilised töötöid võimaldaksid temaatilisemat lähenemist ja teatavat regulaarsust. Laiemale sihtrühmale mõeldud seminaridega on võimalik haarata enam omavalitsusi kui kohaliku omavalitsuse üksuste projektipõhise toetusega. Üks võimalikke lahendusi on eri töötubades keskenduda olenevalt osalejate ootustele ühele kindlale teemale (nt elektroonilised istungid, läbipaistvus otsustustes), analüüsides enne seni väljakujunenud tegevusi. Varasem kogemus on näidanud, et tõhusad on seminarid, kus lisaks teoreetilistele lahendustele analüüsitakse ka osalevate omavalitsuste endi ja tutvustatakse teiste kogemust ja parimaid tegevusi.</p>
Tegevuse elluviimine	<p>Avatud valitsemise töötubade lähteülesande väljatöötamine ja töötubade ettevalmistus on ülesandena täidetud. Rahandusministeerium koostöös Riigi Tugiteenuste Keskuse ja E-riigi Akadeemiaga viib läbi kohaliku omavalitsuse volikogu liikmetele, juhtidele ja ametnikele avatud valitsemise põhimõtete paremale rakendamisele ning digivõimekuse tõstmisele kaasa aitavaid praktilisi töötubasid. Töötubadega alustati 2021. aasta novembris pärast kohaliku omavalitsuse volikogu valimisi. Esimene töötuba (töötuba ja virtuaalne jätkuseminar) toimus Tartu maakonna omavalitsustele. 2022. aasta kevadel toimusid järgnevad kaks töötuba (Põlva-, Valga- ja Võrumaa ning Saaremaa, Hiiumaa ja Läänemaa). Kolmes töötoas on kokku osalenud 67 KOVide</p>

	<p>esindajat. Kaks kevadeks 2022 planeeritud töötuba tuli edasi lükata, kuna KOVidel oli Ukraina sõjapõgenike vastuvõtmisega töökoormus suurenenud ning aeg ei olnud koolitusteks sobiv. Töötoad jätkuvad novembrist, kui toimuvad Järva- ja Viljandimaa ning Pärnu- ja Raplamaa töötuba. Järgnevad kolm töötuba toimuvad 2023. aastal.</p>
--	---

Tegevuse etapp	Oodatav tulemus	Täitmine
Avatud valitsemise töötubade lähteülesande väljatöötamine ja töötubade ettevalmistus	Töötubade metoodika on välja töötatud	Täidetud
Avatud valitsemise töötubade korraldamine	Töötoad on läbi viidud (osaluskordade arv on 120)	Täidetud osaliselt

2.2. Koosloomelise poliitikakujundamise oskuste ja kogukondade panuse suurendamine kohaliku omavalitsuse üksustes

august 2020 – juuni 2022

Vastutaja	Siseministeerium
Kaasvastutavad asutused	Rahandusministeerium, Kultuuriministeerium, Maaeluministeerium
Kaasvastutavad vabaühendused	Eesti Linnade ja Valdade Liit, Koostöö Kogu

Tegevuse kirjeldus ja elluviimine

Tegevuse kirjeldus	<p>Viia ellu koosloomelise poliitikakujundamise arenguprogramm, kus osaleb vähemalt viis kohaliku omavalitsuse üksust. Programmi osana määravad kohalikud omavalitsused koostöös elanikega ning vajaduse korral ka Eesti Külaliikumise Kodukant kindlaks ja selgitavad välja oma kogukonnad ning olemasolevaid koostöömeetodeid kogutakse, analüüsitakse ja kirjeldatakse metoodiliselt. Seejärel viiakse ellu koosloome arenguprogramm vähemalt viiele kohaliku omavalitsuse üksusele ning töötatakse koostöös kogukondade esindajatega parimaid tegevusviise silmas pidades välja kohalike elanike kaasamise mudel, mida saaks tulevikus kasutada, et kaasata kogukondi aktiivse(ma)lt kohaliku omavalitsuse üksuste otsustusprotsessidesse. Tegevuse (järel)hindamiseks tehakse osalejate (osalevate kohaliku omavalitsuse üksuste töötajad, kogukondade esindajad) seas rahuloluküsitlus.</p>
Tegevuse elluviimine	<p>Läbi on viidud kaksteist intervjuud kohaliku omavalitsuse esindajatega (sh Anija vald, Elva vald, Lääne-Harju vald, Lääne-Nigula vald, Lüganuse vald, Mustvee vald, Märjamaa vald, Otepää vald, Põhja-Sakala vald, Põlva vald, Tartu linn ning Võru maakonnast erinevad KOVid). Samuti on läbi viidud üksteist intervjuud kogukondadega (sh Supilinna Selts, Vigala küla ümarlaud, Kirepi kogukond MTÜ, SA Kalevipoja Koda, Salumäe külanem, Linnamäe Arenguselts, MTÜ Vidrike Selts, Lohusalu Poolsaare Looduselts, Põhja-Sakala valla külanem, Karilatsi küla külanem, Lüganuse Küla Selts). Nende intervjuude sisendiks oli muu hulgas küsitlus kogukondade kaasamise praktikast kohalike omavalitsuste ning kogukondade esindajate seas, millele vastas 70 inimest. Intervjuude tulemusi analüüsi ning analüüs võeti aluseks projektikonkursi koosloomelise poliitikakujundamise arenguprogrammi elluviimiseks kohalikele omavalitsustele ja kogukondadele.</p> <p>Praegu on käsil arenguprogrammi⁵ kokkuvõtete tegemine. Arenguprogrammis osaleb kümme KOVi ja kogukondade meeskonda. Arenguprogrammi viib konkursi tulemusena ellu MTÜ Sotsiaalse Innovatsiooni Labor.</p> <p>Arenguprogrammi raames toimub viimane kohtumine 1. detsembril,</p>

5 <https://koosloome.ee/kohalike-omavalitsuste-ja-kogukondade-koosloome-koolitusprogramm/>

	<p>arenguprogrammi aruanne esitatakse Siseministeeriumile 15. detsembril. Kogukondade panuse suurendamist toetavat mudelit täiendatakse ning edasine arendus ja haldamine lepatakse kokku arendusprogrammi kokkuvõtete põhjal 2023. aastal.</p>
--	---

Tegevuse etapp	Oodatav tulemus	Täitmine
Koosloomemeetodite kogumine ja analüüs (sh küsitlused ja intervjuud kohaliku omavalitsuse üksuste ja kogukondade esindajatega)	Sisendi on andnud vähemalt viis kohaliku omavalitsuse üksust ning viie kogukonna esindajad.	Täidetud
Kogutud koosloomemeetodite kirjeldamine koostöös kohaliku omavalitsuse üksuste ja kogukondade esindajatega	Kirjeldatud on vähemalt viis meetodit.	Täidetud
Koosloomelise poliitikakujundamise arenguprogrammi elluviimine vähemalt viiele kohaliku omavalitsuse üksusele	Arenguprogrammis on osalenud viis kohaliku omavalitsuse üksust.	Täidetud
Kogukondade panuse suurendamist toetava mudeli kontseptsiooni väljatöötamine koostöös kohaliku omavalitsuse üksuste ja kogukondade esindajatega	Kontseptsioon on tähtajaks valmis.	Suures osas täidetud
Kogukondade panuse suurendamist toetava mudeli kontseptsiooni katsetamine	Mudel on katsetatud viies kohaliku omavalitsuse üksuses.	Täidetud
Kogukondade panuse suurendamist toetava mudeli täiendamine ning edasise arenduse ja haldamise kokkuleppimine	Jätkutegevused on kokku lepitud.	Pole alustatud

Lubadus 3: poliitikakujundamise läbipaistvuse suurendamine

3.1. Kõrgemate ametiisikute huvide konflikti vältimise juhiste ja lobistidega suhtlemise hea tava väljatöötamine ja rakendamine	
august 2020 – juuni 2022	
Vastutaja	Justiitsministeerium
Kaasvastutavad asutused	Riigikantselei, Kaitseministeerium
Kaasvastutavad vabaühendused	Korruptsioonivaba Eesti

Tegevuse kirjeldus ja elluviimine	
Tegevuse kirjeldus	Lua ja rakendada huvide konflikti vältimise juhised ministritele ja nende nõunikele ning lobistidega suhtlemise hea tava ametiisikutele.
Tegevuse elluviimine	<p>Vabariigi Valitsus kiitis 18. märtsil 2021 heaks „Huvide konflikti vältimise juhised ministritele ja nende nõunikele“ ning „Lobistidega suhtlemise hea tava ametiisikutele“.</p> <p>Loodud on e-õppe video „Korruptsioon ja huvide konflikt: Lobi ja mõjutamine“ ning vastav kursus koos küsimustega. 2021. aasta kevadel viidi läbi ka ametiisikute koolitused, kus osalesid kantslerid, eri ministeeriumide esindajad ja korruptsioonivastane võrgustik.</p> <p>Kõik ministeeriumid ja enamik valitsusasutusi avalikustavad kohtumisi lobistidega. Korruptsioonivaba Eesti koostöös Justiitsministeeriumiga analüüsis avalikustatava teabe sisu ning avalikustas need 2022. aasta septembris.⁶ Kavas on sarnane analüüs teha ka aasta pärast. Analüüsiga kaasneb ka tunnustus parima kvaliteediga info avalikustamise eest. Veebilehel on praktilised juhised lobistidega kohtumiste avalikustamiseks.</p>

Tegevuse etapp	Oodatav tulemus	Täitmine
Huvide konflikti vältimise juhiste väljatöötamine ministritele ja nende nõunikele	Kõrgemate ametiisikute huvide konflikti vältimise juhised on valmis.	Täidetud

⁶ <https://public.tableau.com/app/profile/kriminaalpoliitika/viz/Lobistidestatistika/Lobistidestatistika?publish=yes>

Lobistidega suhtlemise hea tava väljatöötamine ametiisikutele	Lobistidega suhtlemise hea tava ametiisikutele on valmis.	Täidetud
Ametiisikute koolitamine lobistidega suhtlemise head tava arvestama	Koolitusmaterjal on valmis.	Täidetud
Lobistidega kohtumiste avalikustamise kontseptsiooni rakendamine ja tehniliste lahenduste analüüs (sh võimalikud seosed koosloomekeskkonnaga, vt tegevus 1.2)	Kohtumised huvirühmadega avalikustatakse ajakohaselt ja avalikkusele arusaadaval viisil.	Täidetud

3.2. Teavitaja kaitse regulatsiooni rakendamise toetamine

august 2020 – juuni 2022

Vastutaja	Justiitsministeerium
Kaasvastutavad asutused	
Kaasvastutavad vabaihendused	Korruptsioonivaba Eesti

Tegevuse kirjeldus	
Tegevuse kirjeldus	Võimalike kulutõhusate ning konfidentsiaalsus- ja turvalisusnõuetele vastavate kanalite või süsteemide analüüs, mida saaksid kasutada nii avalik kui ka erasektor. Tehnoloogilise lahenduse arendamine.
Tegevuse elluviimine	Rikkumisest teavitaja kaitse seaduse eelnõu on läbinud Riigikogu esimese lugemise. Eelnõule on esitatud mitmeid muudatusettepanekuid ning see on tekitanud parlamendis põhjalikke diskussioone. Seetõttu on lükkunud kavandatud tegevused edasi. Mõnedes valitsusasutustes on vastavad tehnoloogilised lahendused ja kanalid loodud, kuid tervikliku juhendi saab koostada õigusakti vastuvõtmise järel.

Tegevuse etapp	Oodatav tulemus	Täitmine
Vihjekanalite võimalike e-lahenduste analüüsimine	Leitud on tehnoloogilised lahendused, millest on konfidentsiaalsete ja turvaliste vihjekanalite loomisel kasu nii avalikule kui ka erasektorile.	Täidetud osaliselt
Korruptsiooniteemalisele koolitusele vihjeandmise teemalise mooduli lisamine	Koolitusmaterjalid on valmis.	Pole alustatud
Tehnoloogiliste lahenduste loomine	Lahenduste loomine on töös.	Täidetud osaliselt
Asutustele ja vastutavatele isikutele abistava juhendmaterjali loomine	Tehnoloogiliste lahenduste juurde on loodud abimaterjalid.	Täidetud osaliselt

Kokkuvõte

Tegevuskava on suures osas täidetud, kuigi mitme tegevuse puhul kavandatud lähenemisviis muutus elluviimise käigus ning mitme tegevuse elluviimine hilines koroonaviiruse levikust põhjustatud ülesannete või kavandatust pikema läbirääkimiste perioodi tõttu.

Tegevuskava kuuest tegevusest jätkatakse „Eesti avatud valitsemise partnerluse tegevuskava 2022–2024“ raames nii koosloomekeskonna arendustega kui ka „Eesti 2035“ koosloomemeetodite katsetamisega ning koosloomemeetodite juhendmaterjalide loomisega.

Sarnaselt varasemate tegevuskavadega lähtume põhimõttest, et elluviidavate tegevuste puhul on mõistlik korraga kavandada ülesandeid mahus, mis on kahe aastaga mõõdetavalt täidetavad. Samal ajal on viimased aastad näidanud, et erinevate kriiside tõttu peab olema tegevuste elluviimisel paindlik ning ehk senisest enamgi muutma kavandatud lähenemisviisi, kui ümbritsev keskkond seda nõuab.